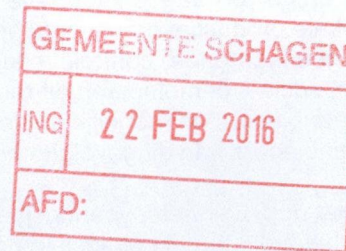

Stuknummer: 16.017637

Aan Gemeenteraden en Colleges van B&W van de Nederlandse gemeenten, besturen van gemeenschappelijke regelingen betrokken bij gedecentraliseerde taken, en besturen van care-instellingen (hierna: het bestuur)

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage	Doorkiesnummer
17 februari 2016	Afronden jaarrekening WGDO/Coziek 2015 Sociaal Domein	2016/1/KV	Natura scenario's afhandeling Sociaal Domein 2015	020-3010347

Geachte bestuursleden,

De decentralisatie in het sociaal domein heeft verstrekende gevolgen voor de verantwoording en controle bij zowel gemeenten als zorgaanbieders. Met een budget van in totaal 8 miljard euro voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet vormen de bestedingen in het sociaal domein een wezenlijk onderdeel van de gemeentelijke jaarrekening 2015. De oorspronkelijk gemaakte contractuele maatwerkafspraken tussen gemeenten en zorgaanbieders blijken in de praktijk vaak voor veel administratieve lasten en problemen te zorgen op het gebied van ook getrouwheid en rechtmatigheid in de jaarrekening. Hierdoor is het voor gemeenten en zorgaanbieders veelal zeer moeilijk geworden om de jaarrekening 2015 binnen de daarvoor geldende termijnen op te stellen en te laten controleren door de accountant.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Er zijn diverse opties en scenario's uitgewerkt hoe met deze problematiek om te gaan en tot afhandeling van 2015 te komen. In de bijlage is een korte beschrijving van de scenario's voor zorg in natura opgenomen. Onze voorkeur gaat uit naar het zogeheten afreken scenario (scenario 5): stel als gemeente en zorgaanbieder, in goed overleg met uitwisseling van relevante informatie, een nieuwe pragmatische overeenkomst 'finale afrekening 2015' op, ter vervanging van het oorspronkelijke contract. Hiervoor is door een werkgroep ook een handreiking opgesteld.

Veelheid lokale productieverantwoordingen en controles niet meer uitvoerbaar

Gemeenten, individueel of via een samenwerkingsverband, en zorgaanbieders hebben hun afspraken over de verlening van zorg in natura in 2015 vastgelegd in individuele maatwerkcontracten per zorgaanbieder. Zorgaanbieders moeten voor iedere gemeente, of samenwerkingsverband, veelal een aparte productieverantwoording opstellen en voldoen aan gemeente specifieke eisen. Een daarvan is dat elke productieverantwoording voorzien moet worden van een controleverklaring van de accountant.

Nu de jaarrekeningen 2015 van gemeenten en zorgaanbieders worden opgesteld en gecontroleerd, blijkt dat de gemaakte contractuele afspraken vaak te complex zijn (scenario 1). Bijkomend probleem is de juistheid en traagheid waarmee de informatie uitwisseling tussen zorgaanbieders en gemeenten op gang is gekomen. Om zelf vast te kunnen stellen of de gedeclareerde zorg in 2015 terecht is geleverd, heeft een gemeente gegevens nodig over de individuele cliënten, de aard van de verleende zorg en de naleving van de diverse contractuele verplichtingen: die problemen geven onzekerheid.

Als alle gemeenten in de huidige situatie blijven vasthouden aan de oorspronkelijke afspraken die ze met zorgaanbieders hebben gemaakt (scenario 1), ontstaat een situatie die onuitvoerbaar is binnen de huidige tijdlijnen voor de jaarrekening 2015. Door de complexiteit van de afspraken en de vertraagde informatie uitwisseling is de kans groot dat de veelheid van gevraagde lokale productieverantwoordingen door gemeenten nu niet voorzien kunnen worden van een (goedkeurende) controleverklaring van de accountant. Gezien het financiële belang van het sociaal domein heeft dit rechtstreeks effect op de jaarrekening van gemeenten en zorgaanbieders en mogelijk op de strekking van de controleverklaring. Met name voor zorgaanbieders kan dit gevolgen hebben voor hun bankfinanciering.

Het is belangrijk dat ook over het invoeringsjaar 2015 zekerheid komt over vooral de getrouwheid van de bestedingen in het sociale domein, zowel bij gemeenten als bij zorgaanbieders. Een jaarrekening biedt immers belangrijke financiële stuurinformatie transparant aan voor het bestuur en voor andere betrokkenen. De erin opgenomen informatie kan weer gebruikt worden in het begrotingsproces. De controle van de jaarrekening van zowel gemeenten als zorgaanbieders moet daarom tijdig kunnen plaatsvinden, op basis van bestaande wetgeving en beroepsregelgeving.

Stappenplan zorg in natura

In de praktijk worden diverse scenario's gevolgd voor de verantwoording en controle van de verleende zorg in natura. In de bijlage bij deze brief zijn de 5 scenario's kort beschreven. Voor alle scenario's geldt dat deze alleen uitvoerbaar zijn, als de informatie uitwisseling over 2015 tussen gemeenten en zorgaanbieders is afgerond.

Scenario 5, het afrekeningscenario, geldt als een realistische variant voor 2015 om tot oplossingen te komen, omdat hiermee in ieder geval zekerheid kan ontstaan over de getrouwheid van de natura-bestedingen. Tevens zal dit scenario minder administratieve lasten met zich meebrengen ten opzichte van de oorspronkelijke lokale maatwerkafspraken, onder meer door minder complexiteit, detaillering en gebruik van nog niet ingeregelde systemen. Deze variant is in december 2015 besproken in het bestuurlijk overleg tussen de Ministeries van BZK, VWS en Financiën, de VNG en de NBA. Deze afrekenvariant wordt door de VNG in de VNG-ledenbrief van 21 december 2015 bij haar leden aanbevolen, ter voorkoming van grote problemen in de keten. Dit afrekeningscenario heeft ook onze voorkeur. Op basis van relevante informatie over het aantal cliënten en de geleverde zorg komen gemeente en zorgaanbieder tot een finale afrekening over 2015.

The logo for the National Bureau of Auditors (NBA) consists of a solid orange horizontal bar above the letters 'NBA' in a bold, orange, sans-serif font.

De gemeente kan de productieverantwoording van de zorgaanbieder vaak zelf verifiëren aan de hand van de uitgewisselde informatie en de (eigen) cliëntenbasisregistratie (scenario 2). De in de eerdere [brief door de werkgroep Decentrale overheden \(WGDO\)](#) genoemde controle- en verantwoordingsscan kan hierbij helpen. Indien onzekerheden overblijven, kan soms enig uitstel en/of parallelle behandeling in het jaarrekeningtraject ook helpen. Bepaalde algemene overblijvende onzekerheden in relatie tot zorgcontinuïteit dienen landelijk aangekaart te worden, om ook tot tijdige afhandeling te kunnen komen. Langer wachten zal meestal geen oplossing bieden als de vereiste informatie gewoonweg ontbreekt. Hier kunnen ook schattingen van bedragen en posten helpen bij de uiteindelijke tijdige finale afrekening (scenario 5).

Mogelijk kan aanvullend verantwoording en controle plaatsvinden conform [de financiële productieverantwoording en het Algemeen Accountantsprotocol van IZA](#). Dit protocol richt zich op vier elementen uit de [Modeloplegger Rechtmatigheidsvereisten Wmo 2015 en Jeugdwet van VNG/IZA](#): het recht op zorg, de omvang van de zorg, de levering van de zorg en het voldoen aan declaratievereisten. Deze modeloplegger kan hierbij nog steeds gebruikt worden.

Dialogo tussen zorgaanbieder en gemeente en het afstemmen van de gemaakte keuzes met de gemeenteraad is in ieder geval cruciaal.

De NBA verwacht dat afrekeningscenario 5, al dan niet in combinatie met toepassing van het IZA protocol, in veel gevallen toereikend zal zijn om voldoende zekerheid over de natura-bestedingen te verkrijgen, in ieder geval wat betreft getrouwheid. Samen met de gegevens die de gemeente zelf al heeft geverifieerd biedt dit de basis om de controle af te kunnen ronden. Speciaal hiervoor is door een werkgroep de ['Handreiking Toelichting finale afrekening bij natura contracten 2015'](#) opgesteld. Of ook de rechtmatigheid hiermee volledig kan worden afgedekt, hangt mede af van de specifieke verordeningen en het lokale normen- en toetsingskader van de gemeente.

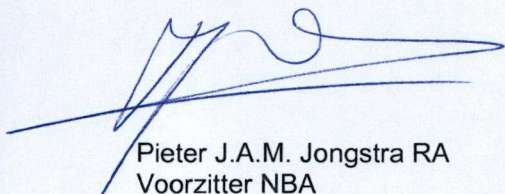
Stappenplan PGB's

Naast de zorg in natura levert ook de verantwoording over de betaling van de trekkingsrechten voor de Persoonsgebonden budgetten (PGB's) door de Sociale Verzekeringsbank (SVB) problemen op. Het is de verwachting dat deze verantwoording en de bijbehorende controle-informatie op 1 april 2016 beschikbaar is. De kans is zeer reëel dat die verantwoording van een niet-goedkeurende controleverklaring zal zijn voorzien. De NBA adviseert gemeenten (en zorgkantoren) om tussentijds zoveel mogelijk informatie voor de eigen basisregistratie met de SVB af te stemmen. Dit geeft ook inzicht in de omvang van mogelijke verschillen en onzekerheden in relatie tot zorgcontinuïteit, van belang voor latere keuzes en scenario's in (de planning van) het jaarrekeningtraject. Speciaal voor dit proces is de 'Handreiking verantwoording PGB's 2015 in de jaarrekening van gemeenten' opgesteld door een werkgroep.

Wij willen benadrukken dat het van belang is dat gemeenten in overleg met de zorgaanbieders op korte termijn een keuze maken. Dan kan tijdig worden afgerekend en kunnen de jaarrekeningen 2015 worden opgesteld, gecontroleerd en vervolgens behandeld in de besturen. Nogmaals wijzen wij hierbij op onze voorkeur voor het afrekeningscenario 5.

Wij hopen dat met deze brief de NBA u handvaten biedt voor de oplossing van de verantwoordings- en controle problematiek in het sociaal domein in 2015. Wij komen binnenkort met nadere informatie over de -doorvertaling van de problematiek naar de strekking van de- controleverklaring bij de jaarrekening. Wij wensen u succes bij de te maken keuzes en het afronden van de jaarrekening 2015. Deze ervaringen vormen tevens een bijdrage aan de noodzakelijke verbeteringen in de keten voor 2016 en verder. Tot nadere toelichting gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,
mede namens het bestuur en de voorzitters van de werkgroepen voor de decentrale overheden (WGDO) en de zorg (Coziek),

Pieter J.A.M. Jongstra RA
Voorzitter NBA

NBA

cc.

- Ministeries van BZK en VWS
- Raadslid.Nu en VNG
- Brancheorganisaties van zorgaanbieders: Actiz, BTN, Federatie Opvang, GGZ Nederland, Jeugdzorg Nederland en VGN

Bijlage: Mogelijke natura scenario's afhandeling Sociaal Domein 2015

Voor de afronding van de verantwoordings- en controleproblematiek in het sociale domein (Wmo en Jeugdwet) voor zorg in natura zijn vijf scenario's mogelijk. Ze kunnen per gemeente en/of per groep van zorgaanbieders of contracten gedifferentieerd worden toegepast:

1. Verantwoording en controle overeenkomstig het oorspronkelijke lokale (p x q) contract. Dit blijkt in de praktijk complex en niet altijd uitvoerbaar binnen de tijdlijnen voor het opstellen en controleren van de jaarrekening;
2. Verantwoording overeenkomstig het oorspronkelijk (p x q) contract en eigen interne controle door zorgaanbieder en gemeente mede op basis van onderlinge informatie-uitwisseling;
3. Verantwoording en controle overeenkomstig aangepaste afspraken (bijv. n.a.v. de modeloplegger VNG/IZA), waarbij gebruik gemaakt wordt van de financiële productieverantwoording, het algemeen accountantsprotocol van IZA en/of aanvullende interne controle werkzaamheden van de gemeente;
4. Verantwoording en controle overeenkomstig het oorspronkelijk lumpsum contract, met inschatting van de werkelijke zorglasten;
5. Afrekeningscenario: op basis van de uitwisseling van relevante informatie (evt. m.b.v. het algemeen IZA accountantsprotocol) komt in goed overleg de overeenkomst 'finale afrekening 2015' tot stand, ter vervanging van het oorspronkelijk (p x q) contract.

Gemeenten en zorgaanbieders moeten in overleg een eigen keuze maken voor 2015, waarbij de verschillende aspecten en consequenties voor de keten afgewogen moeten worden. Het is mogelijk de scenario's gedifferentieerd toe te passen. Dit betekent dat de keuze van een scenario per groep van bepaalde zorgaanbieders/contracten kan verschillen en/of dat onzekerheden uiteindelijk tijdig worden afgerekend m.b.v. scenario 5.

